

umene

urlig, sier de.

FOTO: STIAN ANDERSEN

heng, var jo «Senior» et veldig innadvendt instrumentalbum. Og da var det naturlig for oss å artikulere noe annet; å fokusere på vokal og tekst på dette albumet.

Tilfellet «Monument»

– Et mulig utgangspunkt for å si noe om hva som definerer dette albumet er jo kanskje låten «Monument», fordi den også fantes i en annen versjon på det forrige prosjektet deres. Når jeg hørte versjonen på dette albumet, så tenkte jeg at den er litt hardere, mer nedstrippa og konkret. På bekostning av det «flummige», det abstrakte som preger «Do It

vår produksjon: Vi er veldig bevisst på hva vi gjør. Alt skal ha en mening, en funksjon. I forhold til «Monument» er det riktig, som du sier, at den blir veldig toneangivende for tematikken på «The Inevitable End». Det er jo sånn at denne platen skal være en hyllest av det tradisjonelle albumformatet vi er vokst opp med – det konseptuelle som vi har fått en forkjærlighet for gjennom Kraftwerk og en del sånne progrock-ting. Det narrative elementet vi mener å se i disse konseptalbumene fra seint 70- og tidlig 80-tall var noe vi var opptatt av å holde på. Samtidig som grunntanken i «Monument» var noe vi ville ha med. Derfor føltes det «urettferdig» mot våre trofaste lyttere å kjøre på med den samme låta som vi allerede hadde gitt ut, det er ikke Røyksopp-måten – vi må hele tiden inn å endre et eller annet. Og originalversjonen av «Monument» er en ni minutter lang, ganske «self indulgent» affære – på godt og vondt, kan du si. Hehe. Og siden vi ville ha låten ganske tidlig på albumet, og rett før en annen ni minutter lang låt, syntes vi det ble litt i overkant. Derfor måtte vi lage en annen versjon av «Monument», som var litt mer konsis.

Torbjørn: Ja, og når vi er inne på det tekniske, så bør vi kanskje nevne basslyden på «The Inevitable End»-versjonen. Den lyden der er en «trade-mark sound», som vi har konstruert fra bunnen og opp. Vi brukte den første gang på «Vision One», på «Junior»-albumet. Noen refererer til den lyden som en knirkebass. Det er en lyd som ingen andre i verden har, og en lyd vi er veldig glad i. Og når vi klarte å kombinere den med det vi kan kalle det litt tyngre i tekstmaterien på «Monument», fikk vi følelsen av å ha «noe». Noe som vi veldig gjerne ville åpne ballet med, på «The Inevitable End».

Svein: Og bare for å hive på litt til: Vi mener at denne platen kan fungere på mange nivå. Ikke minst som et resy-

mé av de tingene vi er gode på. For å bruke et grusomt engelsk ord, så er det sånn at vi vil «showcase» – eller vise, heter det kanskje på norsk – en del ting vi er flinke på. Som den nevnte bassen, som vi er stolte av å få til.

musikk@klassekampen.no

Egil Baumann er musikkviter og skriver om klassisk musikk i Musikkmagasinet hver fjerde uke

BAUMANN-VARIASJONER

I samspill med verkene

KLASSISK GITAR

Stein-Erik Olsen

«Havana-Rio-Moscow»
Gitarkonsert av Heitor Villa-Lobos, Leo Brouwer, Nikita Koshkin.
Academy of St. Martin in the Fields
Dirigert: Terje Mikkelsen
Simax/Musikkoperatørene

Antakelig må det ha vært Stein-Erik Olsens debutkonsert i 1981, eller var det diplomkonserten hans, som jeg mer eller mindre tilfeldig datt innom – for å lytte til en, for meg da ukjent, klassisk gitarist. Tross alt var det ikke hver dag folk debuterte på klassisk gitar, og siden jeg på den tida hadde klassisk gitar som hovedinstrument, så måtte jeg få med meg denne debuten, om enn altså tilfeldig. Og for en debut det var.

Jeg husker ikke båret av hva Olsen spilte, men det jeg sitter igjen med den dag i dag, er at her hørte jeg en gitarist på et nivå jeg ikke hadde vært borte i før, i hvert fall ikke i Norge. Jeg nærmest sjanglet ned Aulatrappa, helt omkalfatret i hodet. Som jeg husker det, så var Olsen sikker i framførelsene, både teknisk og musikalsk. Han hadde en autoritet som jeg ikke hadde vært borte i før, når det gjaldt norske klassiske gitarister. Senere har jeg fulgt Olsen via hans plateinnspillinger, fra platedebuten i 1984 og fram til den nye utgivelsen med tre gitarkonsert.

Og det som er slående, i tillegg til hans eminente spill, er hans valg av repertoar. Stadig kombinerer han kjente og mer ukjente stykker: Han har spilt inn 1900-talls klassikere, i hvert fall for gitarister, som Benjamin Britens «Nocturnal», Roland Dyens «Tango en skai» og Antonio Ruiz-Pipós «Canción y Danza No 1», men har også fått skrevet stykker til seg – som «Tre russiske valser» av Stepan Rak.

Det han har spilt inn lite av, er de spanske klassiske komposisjonene av Tarrega, Albeniz eller Granados, eller

BEGIVENHET: Bergenser Stein-Erik Olsens konsertplate er verdt å få med seg.

FOTO: HANS KNUT SVEEN

solostykker av Heitor Villa-Lobos eller argentineren Augustin Barrios Mangoré (ett stykke). Han har først og fremst holdt seg til et moderat modernistisk repertoar og, i hvert fall i platesammenheng, unngått mer drastiske komponister som Helmut Lachenmann og Giacinto Scelsi.

Dette blir også klart etter møtet med Olsens nye plate med tre gitarkonsert, alle komponert etter 1950, og der brasilianeren Villa-Lobos sin (1951) nok er mest kjent. Også valget av kubaneren Leo Brouwers tredje gitarkonsert fra 1986 og «Bergenskonserten» (2007) av russeren Nikita Koshkin, skrevet for Olsen, bekrefter hans forkjærlighet for det moderate.

” Sjelden har jeg vært borte i en gitarkonsertplate der balansen mellom soloinstrument og orkester er så perfekt.

De tre nevnte komponistene er først og fremst kjent for sin gitarmusikk og de komponerer fremragende for instrumentet.

Selv om de tre konsertene stilistisk sett er ulike, er de alle båret opp av en melodisk utforming og en umiddelbar gripbar form og beveger seg i et tonalt landskap. Det rytmisk vitale settes gjerne opp mot mer lyriske partier, mest drastisk kanskje i Brouwer-konserten med de dramatiske utfallene

i paukene.

Olsens spill er enestående og stringent. Det er litt interessant å sammenlikne ham med en annen norsk gitarist, Anders Clemens, for mens Clemens trekker oppmerksomheten mot tolkningen, trekker Olsen oppmerksomheten mot verkene. Han balanserer det teknisk imponerende med formidlingen av musikken, men det tekniske blir aldri showpreget, slik det for eksempel er lett å oppfatte John Williams sin Sonyinnspilling av Villa-Lobos-konserten.

Olsens tolkning står ikke i veien for musikken. Han er en slags gitarens David Oistrakh. Hans innspilling av disse tre konsertene sammen med Academy of St. Martin

in the Fields og Terje Mikkelsen er en liten begivenhet, og sjelden har jeg vært borte i en gitarkonsertplate der balansen mellom soloinstrument og orkester er så perfekt. Og geografisk snakker vi altså om Brouwers Havana, Villa-Lobos' Rio og Koshkins Moskva. Men like viktig er den fjerde byen, London, der denne fine platen ble spilt inn. Og bør jeg kanskje legge til, Bergen.

Egil Baumann

musikk@klassekampen.no